

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка**

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
(назва навчальної дисципліни)

підготовки магістра
(назва рівня вищої освіти)

спеціальність/напрямок 262 Правоохоронна діяльність
(шифр і назва спеціалізації)

спеціалізація _____
(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма Правоохоронна діяльність
(назва)

(шифр за ОПП НВП 2.1.4.2)

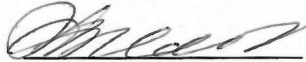
2018 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Гриценко В.Г.**, доктор юридичних наук,
професор, професор кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету
історії та права

«30» серпня 2018 року, протокол № 1

Голова Вченої ради факультету

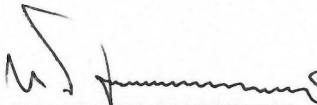

(підпис)

Філоретова Л.М.
(прізвище, ініціали)

Програму схвалено на засіданні кафедри галузевого права та правоохоронної
діяльності

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Гриценко В.Г.
(прізвище, ініціали)

Вступ

Програма навчальної дисципліни «Оперативно-розшукова діяльність» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є комплекс теоретичних положень щодо аналізу норм оперативно-розшукового, кримінального процесуального законодавства, які визначають повноваження оперативних і слідчих підрозділів у використанні оперативних і процесуальних сил, засобів, а так само практики діяльності правоохоронних органів у протидії злочинності та захисту прав і законних інтересів громадян тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни «Оперативно-розшукова діяльність» тісно пов'язана із дисциплінами «Кримінологія», «Актуальні проблеми кримінального права», «Актуальні проблеми кримінального процесу», «Кримінально-виконавче право», «Особливості розслідування окремих видів злочинів», «Управління органами поліції».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Оперативно-розшукова діяльність» є розкриття змісту чинних законодавчих актів, завдань і принципів, сформульованих основних положень, які встановлюють правомірність, умови і порядок проведення оперативно-розшукових заходів, використання їх результатів в розкритті та розслідуванні злочинів, закріплені права оперативних підрозділів, а також осіб, залучених до оперативно-розшукової діяльності, регламентовані питання їх соціального і правового захисту.

1.2. Основними завданнями навчальної дисципліни «Оперативно-розшукова діяльність» є:

- формування у студентів знань правової основи здійснення оперативно-розшукової діяльності, уявлення щодо загальної характеристики структури оперативних підрозділів та особливостей їх компетенції;
- охарактеризувати підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності, порядок заведення оперативно-розшукової справи, строки ведення оперативно-розшукових справ та підстави для їх закриття;
- забезпечити засвоєння студентами відомостей щодо використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності та правових основ залучення особи до співробітництва з оперативним підрозділом, її соціальний та правовий захист;
- мати уявлення про порядок здійснення контролю за оперативно-розшуковою діяльністю та нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності;

– ознайомити студентів з видами співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності між міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та державними органами, з міжнародними правоохоронними організаціями та організаційно-правовими засадами професійної діяльності Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол).

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти повинні бути сформовані наступні компетентності:

- уміння застосовувати набуті знання, вміння й навички на практиці, здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності;
- вміння охарактеризувати визначені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» завдання, поняття та принципи ОРД;
- здатність окреслити загальні риси підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність та пріоритетні напрямки діяльності оперативних підрозділів в системі реформованих та утворених правоохоронних органів в Україні;
- здатність сформулювати основні положення, які встановлюють правомірність, умови і порядок проведення оперативно-розшукових заходів та використання їх результатів в розкритті та розслідуванні злочинів;
- надати загальну характеристику обов'язків та прав підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, соціального і правового захисту працівників оперативних підрозділів;
- знати гарантії законності під час проведення оперативно-розшукових заходів, механізм забезпечення контролю та нагляду за ОРД;
- здатність охарактеризувати правомірність, порядок і умови сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності;
- здатність кваліфіковано здійснювати наукові дослідження в галузі правоохоронної діяльності;
- здатність ефективно здійснювати правове виховання;
- здатність аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час вирішення професійних (наукових) завдань.

1.4. В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен продемонструвати наступні результати навчання:

- володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення занять;
- вміти визначити, оцінюючи первинну інформацію, що містить ознаки кримінального правопорушення, оперативні підрозділи до компетенції яких відноситься здійснення конкретних оперативно-розшукових заходів;
- на достатньому теоретичному (практичному) рівні знати структуру

кримінальної поліції Національної поліції України та характерні особливості діяльності її оперативних підрозділів;

- мати системне мислення щодо планування та організації проведення оперативно-розшукових заходів із застосуванням методів моделювання ситуацій за наслідками прийнятого рішення;

- оволодіти навичками аналізу фактичного матеріалу про кримінальне правопорушення та знаннями щодо можливостей застосування для перевірки отриманої інформації необхідних оперативно-розшукових засобів;

- знати види співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності між міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, державними органами України та міжнародними правоохоронними організаціями;

- здійснювати наукові дослідження в галузі правоохоронної діяльності;

- аналізувати, оптимізувати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних (наукових) завдань.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 105 годин 3,5 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності, які безпосередньо проводять заняття.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Розділ 1.

Тема 1. Завдання та поняття оперативно-розшукової діяльності

Завдання оперативно-розшукової діяльності. Поняття оперативно-розшукової діяльності. Оперативно-розшукова діяльність української радянської міліції. Пріоритетні напрямки діяльності оперативних підрозділів в системі реформованих та утворених правоохоронних органів в Україні.

Тема 2. Правова основа та принципи оперативно-розшукової діяльності

Конституція України – основна база правового регулювання оперативно-розшукової діяльності. Закони, кодекси України та нормативно-правові акти виконавчих органів влади та правоохоронних відомств. Міжнародно-правові угоди і договори з питань боротьби зі злочинністю, учасником яких є Україна. Принципи оперативно-розшукової діяльності.

Тема 3. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність

Загальні риси оперативних підрозділів Національної поліції та Державної прикордонної служби. Загальні риси оперативних підрозділів СБУ, Управління державної охорони та Служби зовнішньої розвідки України. Розвідувальний орган Міністерства оборони України. Загальні риси оперативних підрозділів Державного бюро розслідувань та НАБУ. Оперативні підрозділи органів доходів і зборів. Оперативні підрозділи органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів ДКВСУ.

Тема 4. Міжнародне співробітництво у сфері оперативно-розшукової діяльності

Види співробітництва у сфері оперативно-розшукової діяльності між міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та державними органами. Співробітництво з міжнародними правоохоронними організаціями у сфері оперативно-розшукової діяльності. Організаційно-правові засади професійної діяльності Міжнародної організації кримінальної поліції (інтерпол).

Тема 5. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності

Класифікація інформації, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів. Види запитів повноважних державних органів, установ та організацій. Поняття розвідувальної інформації в інтересах безпеки суспільства і держави. Реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Тема 6. Обов'язки та права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність

Обов'язки підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Соціальний і правовий захист працівників оперативних підрозділів. Основи теорії діяльності приватного детектива та сутність правового змісту послуг приватних детективів.

Тема 7. Гарантії законності під час здійснення оперативно-розшукової діяльності

Порядок заведення оперативно-розшукової справи. Строки ведення оперативно-розшукових справ та підстави для закриття оперативно-розшукових справ. Контроль за оперативно-розшуковою діяльністю. Нагляд за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності.

Тема 8. Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності та сприяння її здійсненню

Використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності. Сприяння здійсненню оперативно-розшукової діяльності. Правові основи залучення особи до співробітництва з оперативним підрозділом та обмеження на залучення до виконання оперативно-розшукових завдань окремих категорій громадян. Соціальний і правовий захист особи, яка залучається до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом 1977 року (ратифікована Законом України від 17.01.2002 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_331

2. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах: Міжнародний документ від 20.04.1959 р. (ратифіковано: 16.01.1998 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_036

3. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах 1972 р. (ратифікована Законом України від 22.09.1995 р.; набула чинності для України 29.12.1995 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_008

4. Загальна декларація прав людини (прийнята і проголошена Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015

5. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затверджена Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України 16.11.2012 № 14/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>

6. Інструкція про порядок зносин органів внутрішніх справ України з компетентними правоохоронними органами іноземних держав з питань запобігання, розкриття та розслідування злочинів, обміну відомостями оперативно-розшукового та інформаційно-довідкового характеру: Затв. наказом МВС України №600 від 6 вересня 1995 р., погоджено з Генеральною прокуратурою України 31.08.95 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0054-97>

7. Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності: Міжнародний документ від 15.11.2000. (ратифіковано: 04.02.2004). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789

8. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом: Міжнародний документ від 08.11.1990 р. (ратифіковано: 17.12.1997 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_029
9. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 р. (Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
10. Конвенція про передачу засуджених осіб: Міжнародний документ від 21.03.1983 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_025
11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: www.rada.gov.ua
12. Кримінально-виконавчий кодекс: Кодекс України від 11 липня 2003 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
13. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини: Міжнародний документ. Прийнятий 16 грудня 1966 року Генеральною Асамблеєю ООН (ратифікований СРСР 18 вересня 1973 р. і набрав сили 23.03.1976 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
15. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>
16. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3781-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>
17. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15>
18. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03 квітня 2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>
19. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року №3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>
20. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. №3782-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12>
21. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 р. № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF>
22. Про контррозвідувальну діяльність: Закон України від 26 грудня 2002 р. № 374-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/374-15>
23. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>

24. [Про Національну поліцію: Закон України](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19) від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
25. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. №2135–XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>
26. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3341-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>
27. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду: Закон України від 01 грудня 1994 р. №266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-%D0%B2%D1%80>
28. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
29. Про розвідувальні органи України: Закон України від 22 березня 2001 р. №2331-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-14>
30. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 березня 1992 р. №2229-12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>
31. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

Базова література

1. Албул С. В. Основи оперативно-розшукової діяльності : навч. посіб. / С. В. Албул, С. В. Андрусенко, Р. В. Мукоїда, Д. О. Ноздрін; за заг. ред. С. В. Албула. Одеса : ОДУВС, 2016. 270 с.
2. Албул С.В. Протидія кримінальним правопорушенням підрозділами карного розшуку МВС України: навчальний посібник / С.В. Албул, Т.С. Демедюк, О.Є. Користін, В.Ф. Паскал. Одеса: ОДУВС, 2015. 354 с.
3. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина I: Підручник Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. 336 с.
4. Бандурка О.М. Теорія і практика оперативно-розшукової діяльності: монографія. Харків : Золота миля. 2012. 620 с.
5. Василичук В.І. Конфіденційне співробітництво в оперативно-розшуковій діяльності та кримінальному провадженні. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 1 (34). Частина 2. К.: НАВС, 2015. С. 3-14.
6. Захаров В.П. Оперативно-розшукова діяльність (Особлива частина): протидія злочинам загальнокримінального спрямування: навчальний посібник / В.П. Захаров, А.В. Баб'як, Л.Ф. Гула. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 476 с.
7. Козаченко І.П., Регульський В.Л. Правові, морально-етичні та організаційні основи оперативно-розшукової діяльності. Львів: Львівський ін-т внутр. справ при НАВСУ, 2000. 219 с.

8. Никифорчук Д.Й. Аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності: навчально-практичний посібник / Д.Й. Никифорчук, О.Ю. Бусол, Г.М. Бірюков. К.: НАВС, 2012. 152 с.
9. Обшалов С.В. Оперативно-розшукова протидія злочинам при здійсненні кримінального провадження: монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2012. 264 с.
10. Оперативно-розшукова діяльність Національної поліції: проблеми теорії та практики : матеріали Всеукр. наук.- практи. конф. (Дніпро, 20 жовт. 2017 р.): у 2-х ч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. Ч. 1. 132 с.
11. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ. Державний екзамен : навчальний посібник за заг. ред. д.ю.н., доц., Заслуженого юриста України, генерал-майора міліції А.М. Волощука. Одеса : ОДУВС, 2013. 72 с.
12. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: Загальна частина: підручник / авт. кол.: С.В. Албул, К.І. Беляков, А.І. Берендєєва та ін.; за ред. С.П. Черних, М.П. Водька, О.Ф. Долженкова. Київ: Відділ редакційно-видавничої діяльності МВС України, 2012. 884 с.
13. Оперативно-розшукова діяльність: Навч. посіб. за ред.. проф.. О.М. Джужи. К. : Правова єдність, 2009. 310 с.
14. Основи оперативно-розшукової діяльності: навчальний посібник за ред. С.М. Гусарова; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Золота міля, 2015. 312 с.
15. Основи оперативно-розшукової діяльності: навчально-методичний посібник / Л.І. Аркуша, М.Б. Саакян, А.А. Шелехов та ін. Одеса: Фенікс, 2013. 198 с.
16. Погорецький М.А. Негласні слідчі (розшукові) дії та оперативно-розшукові заходи: поняття, сутність і співвідношення. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2014. № 2(33). С. 137-141.
17. Погорецький М.А. Поняття організації оперативно-розшукової діяльності. Кримський юридичний вісник. 2010. № 1 (8), ч. 1. С. 33-39.
18. Погорецький М. А. Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі : монографія. Х. : Арсіс, ЛТД, 2007. 576 с.
19. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / за заг. ред. В. В. Сташиса. Х.: Право, 2008. 840 с.
20. Приполов І.І. Проблеми правовідносин в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ (теорія і практика): монограф. / М.А. Погорецький, В.О. Черков, І.І. Приполов та ін.; за ред. проф. М.А. Погорецького; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. 260 с.
21. Тарасенко Р.В. Безпека учасників кримінального судочинства: кримінальні процесуальні та оперативно-розшукові основи: монографія. Одеса: ОДУВС, 2015. 510 с.
22. Цехан Д.М. Використання високих інформаційних технологій в

оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ: монографія. Одеса: Юридична література, 2011. 216 с.

23. Шендрик В.В. Міжнародний досвід використання підрозділів поліції для отримання оперативно-розшукової інформації. Право і Безпека. 2009. № 1. С. 24-29.

24. Шендрик В.В. Теорія і практика попередження злочинів оперативними підрозділами ОВС України: монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2012. 420 с.

25. Юхно О.О. Теорія і практика оперативно-розшукового запобігання злочинам органами внутрішніх справ: монографія. Одеса: Інтерпрінт, 2010. 368 с.

Інформаційні ресурси

http://rada.gov.ua	Офіційний портал Верховної Ради України
http://www.scourt.gov.ua	Верховний Суд
http://www.kmu.gov.ua/control/	Урядовий портал
http://mvs.gov.ua	Міністерство внутрішніх справ України
https://www.npu.gov.ua/	Національна поліція України
http://www.gp.gov.ua/	Генеральна прокуратура України
http://reyestr.court.gov.ua	Єдиний державний реєстр судових рішень
http://www.nbu.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
http://ovu.com.ua/	Офіційний вісник України
https://www.cuspu.edu.ua/ua/	Сайт ЦДПУ ім. В. Винниченка